

IPRights

MONITORING CENTER

Ukrainian National Office for Intellectual
Property and Innovations

Інструкції з реагування на оманливі платіжні запити для учасників системи захисту прав інтелектуальної власності

Огляд на посібник від EUROPOL «Procedure manual on handling
misleading payment requests for intellectual property system users»
за підтримки EUIPO

Передмова

Протягом періоду реєстрації інтелектуальної власності заявники та власники прав інтелектуальної власності стають мішенню недобросовісних бізнес-структур, які намагаються ввести їх в оману. Зловмисники пропонують додаткові збори або незапитовану «послугу», видаючи себе за компетентні відомства інтелектуальної власності або імітуючи законні організації ІВ.

Цей документ ґрунтується на аналізі посібника інструкцій з реагування на оманливі платіжні запити для учасників системи захисту прав інтелектуальної власності (Procedure manual on handling misleading payment requests for intellectual property system users), що був розроблений Європейським центром боротьби з фінансовими та економічними злочинами при EUROPOL за підтримки Європейського відомства інтелектуальної власності (далі – EUIPO), і не відображає офіційну позицію УКРНОІВІ.

Огляд є результатом діяльності робочої групи Громадська обізнаність Центру спостереження з питань порушень прав інтелектуальної власності (далі – Центр спостереження IPR).

Центр спостереження IPR вітає будь-які подальші пропозиції або коментарі до теми цього Огляду з метою подальшого поглиблення розуміння тенденцій та проблем реагування на оманливі платіжні запити для учасників системи захисту прав інтелектуальної власності.

Перелік аббревіатур

Абревіатура	Значення
EUTM	Торговельна марка Європейського союзу
EUIPO	Європейське відомство з інтелектуальної власності
EUROPOL	Європейське поліцейське управління
LBS	Недобросовісні бізнес-структури
ОПІВ	Об'єкт права інтелектуальної власності

Посилання на оригінальний посібник:

- [Procedure manual on handling misleading payment requests for intellectual property system users](#)

Інформація про шахрайство з рахунками-фактурами/платіжними вимогами, що вводять в оману заявників/власників прав інтелектуальної власності

Першочергово EUROPOL застерігає про необхідність ознайомлення з процесом реєстрації Торговельної марки Європейського союзу (далі – EUTM). Це допомагає оцінити дійсність різних повідомлень і документів, які ви можете отримати від третіх сторін і EUIPO протягом періоду подання заявки і реєстрації.

Реєстрація складається з трьох основних етапів, що описані нижче.

Період експертизи

Протягом періоду експертизи необхідно сплатити основний збір протягом одного місяця з дати подання заявки через спеціальний платіжний портал EUIPO. Зверніть увагу, що EUIPO не надсилатиме рахунки-фактури звичайною чи електронною поштою. За запитом, EUIPO може також здійснити пошук ідентичних та/або схожих знаків у базі даних торговельних марок ЄС та повідомити заявників і власників раніше зареєстрованих торговельних марок. Якщо не буде заперечень, заявку на торговельну марку опублікують в Інтернеті всіма офіційними мовами ЄС у щоденному бюлетені EUIPO, що буде офіційним початком періоду опозиції. Якщо ніхто не подасть заперечення чи зауваження, торговельну марку зареєструють.

Період реєстрації

Після реєстрації торговельної марки її дані та інформація про заявника, включаючи адресу, публікуються в Інтернеті. Це робиться для інформування інших власників торговельних марок та громадськості про те, що ця торговельна марка має власника. Реєстрація безкоштовна, а свідоцтво про реєстрацію видається на платформі «Зона користувача».

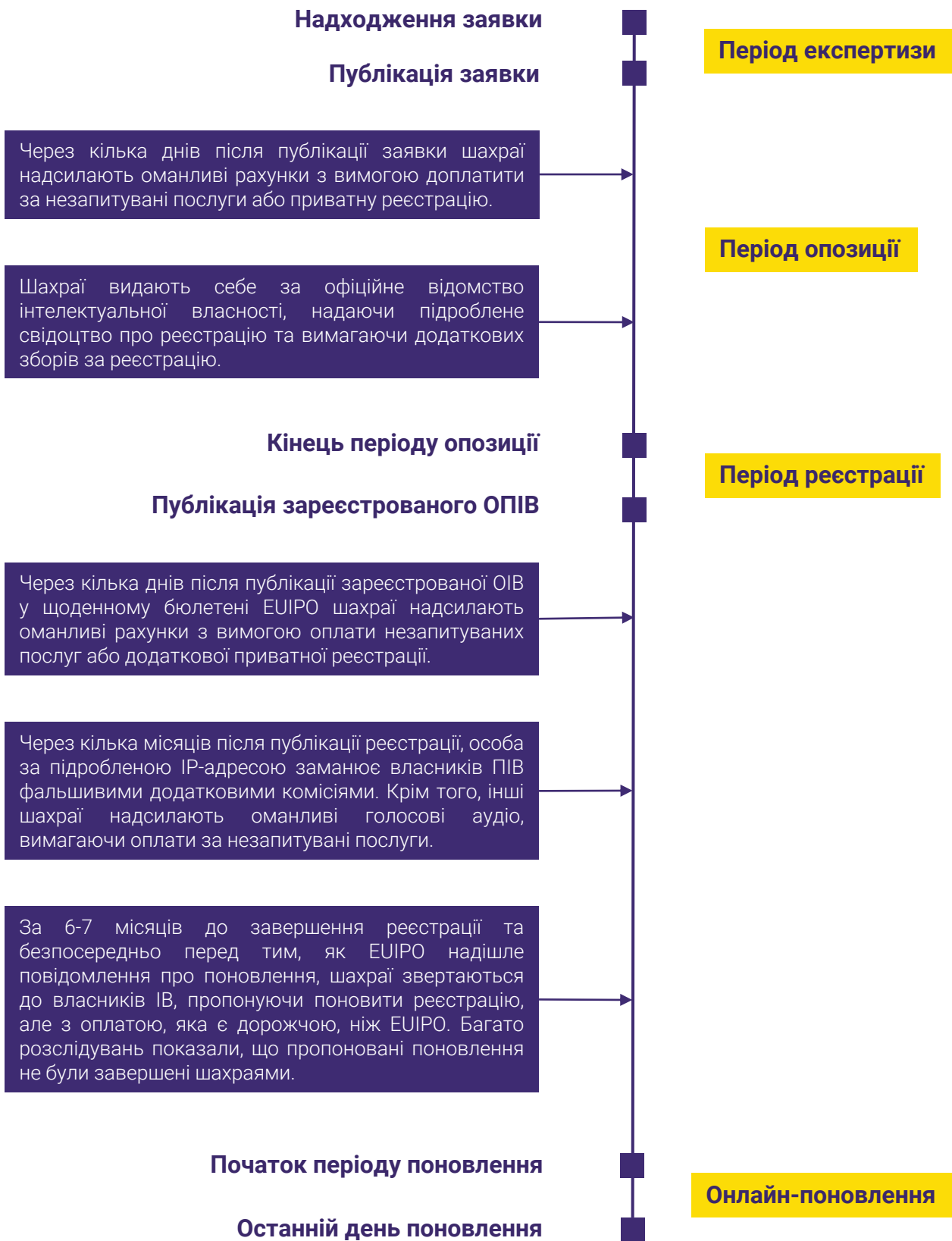
Поновлення реєстрації

Реєстрація EUTM дійсна протягом 10 років і може безстроково продовжуватися на 10 років кожного разу. За шість місяців до закінчення терміну дії реєстрації, EUIPO повідомить власника про необхідність її поновлення. Повідомлення завжди надсилаються електронними засобами через активний обліковий запис у «Зоні користувача», якщо це можливо.

Хронологія шахрайства

Об'єкти права інтелектуальної власності знаходяться під загрозою з моменту подання заявки не лише через оманливі рахунки-фактури. Реєстрація інтелектуальної власності є багатоетапним процесом, під час якого заявники, особливо ті, хто подає заявки без представника, можуть стикатися з труднощами у захисті своєї інтелектуальної власності. Складний характер процесу реєстрації є вигідним шахраям для створення нових способів обману заявників.

Нижче надаємо схему хронології збільшення випадків шахрайства відносно кожного етапу реєстрації EUTM.

Як розпізнати оманливий платіжний запит

Важливо зазначити, що EUIPO ніколи не надсилає рахунки-фактури чи платіжні запити користувачам поштою чи електронною поштою. Таке повідомлення міститься на електронній формі заявки EUIPO (eFiling) під час подання заявки через платформу.

Кілька інших національних відомств інтелектуальної власності також надають попереджувальні повідомлення своїм заявникам, наголошуючи на необхідності бути пильними щодо будь-якої кореспонденції, отриманої стосовно їхніх прав інтелектуальної власності.

Шахраї користуються станом заявників, які все ще зосереджені на реєстрації інтелектуальної власності та бояться невдачі. Наприклад, аналізуючи оманливий рахунок-фактуру з бази даних EUIPO про шахрайство, можна виявити наступні ознаки:

- 1 Оманливе відтворення торговельної марки або зразка EUIPO.** Зазвичай розміщується в центрі документа, щоб привернути увагу.
- 2 Назва та логотип LBS.** Вони розміщені у верхньому лівому куті та можуть здаватися знайомими, але відрізняються від справжніх національних, європейських або міжнародних відомств.
- 3 Виділені червоним речення.** Розміщені під або поряд з назвою та логотипом LBS, вони призначені для того, щоб стривожити власників прав, створюючи враження важливого незавершеного платежу.
- 4 Відсутність обов'язкового номера платника ПДВ.** У LBS немає пояснень щодо звільнення від ПДВ або чому сума становить 0 євро.
- 5 Нагадування про терміновість платежу.** Зазвичай вказується, що платіж необхідно здійснити дуже швидко, наприклад, протягом восьми днів. Дата на конверті може бути старшою за дату на рахунку-фактурі.
- 6 Червоний колір у повідомленнях.** Використовується, щоб підкреслити необхідність оплати, що може викликати паніку у власників ОПІВ, які можуть боятися втратити свою реєстрацію.
- 7 Згадка про EUIPO.** Власники прав можуть помилково вважати, що документ надісланий від імені EUIPO, забуваючи про назву та логотип LBS у верхньому лівому куті.
- 8 Банківський рахунок.** Відрізняється від офіційних іспанських банківських рахунків EUIPO.
- 9 Дрібний шрифт.** Світло-чорним шрифтом зазначено, що LBS надає це як комерційну пропозицію, яка не має відношення до офіційного відомства інтелектуальної власності, і немає зобов'язань щодо сплати запитаних зборів.

Як розпізнати оманливий електронний лист

Сьогодні виділяють два типи електронних листів, що спрямовані на власників прав інтелектуальної власності:

- листи на електронну пошту з орфографічними помилками/видання за іншу особу, видані за справжні відомства інтелектуальної власності;
- оманливі електронні листи від LBS, які приховують свою пропозицію в рахунку-фактурі.

Шахраї покладаються на те, що люди занадто зайняті, щоб уважно читати весь електронний лист. На перший погляд, такі листи здаються офіційними, що змушує одержувачів серйозно сприймати такі листи та діяти відповідно.

Однак є кілька **підозрілих елементів**, на які слід звернути увагу:

- відображене ім'я відрізняється від зворотної адреси;
- інформація про зміну банківських реквізитів;
- орфографічні помилки і погано написаний основний текст;
- підозрілі вкладення або посилання, які можуть містити віруси;
- використання мови, яка створює відчуття терміновості.

У разі сумнівів, де знайти правдиву інформацію?

Перш за все, користувачі повинні проконсультуватися з EUIPO або відповідним національним офісом. EUIPO підтримує загальний список шахраїв з можливістю пошуку на своєму веб-сайті, який присвячений розміщенню прикладів усіх зразків оманливих рахунків-фактур, про які повідомляють користувачі та учасники мережі Anti-Scam. В разі виникнення сумнівів, звертайтеся за адресою: information@euipo.europa.eu.

Більшість національних відомств інтелектуальної власності та асоціацій власників прав інтелектуальної власності також наповнюють свої веб-сайти подібною інформацією. Ознайомитись можна за посиланнями нижче.

- [European Union Intellectual Property Office](#)
- [World Intellectual Property Organization](#)
- [European Patent Office](#)
- [BENELUX Association for Trade Mark and Design Law](#)
- [German Intellectual Property Office](#)
- [Italian Intellectual Property Office](#)
- [Irish Intellectual Property Office](#)
- [Bulgarian Intellectual Property Office](#)

Повідомлення про оманливі рахунки та подальші дії

Виявлення потенційно оманливого рахунку-фактури або платіжного запиту є першим кроком у процесі управління ризиками. Другий, і навіть більш важливий крок полягає у повідомленні про спробу шахрайства як внутрішньо, так і зовнішньо.

Внутрішня звітність: повідомте про сумнівний платіж свій юридичний відділ, фінансовий відділ або представника у справах з інтелектуальної власності.

Зовнішня звітність: повідомте державні органи про правопорушення (органи поліції, відповідне відомство з інтелектуальної власності).

Додатково власники прав інтелектуальної власності не повинні знищувати докази, такі як **лист та рахунок-фактуру**. Ці докази мають бути включені до звіту при подачі заяви про порушення.

Як потерпілі можуть вимагати повернення своїх грошей?

Повернення грошей не є простим чи гарантованим процесом. Тому ми закликаємо бути надзвичайно пильними перед здійсненням будь-яких платежів. Проте існують способи, за допомогою яких люди можуть звернутися до відповідних органів влади та організацій, які можуть допомогти.

Наприклад, у деяких оманливих рахунках-фактурах заявникам/власникам прав інтелектуальної власності можуть повідомляти, що вони не мають права скасувати договір і що, навіть якщо банк вимагатиме, комісії не будуть повернені. Обидва ці твердження є оманливими. Вони порушують договірне право і не перешкоджають заявникам/власникам прав інтелектуальної власності звертатися до свого банку для блокування транзакції або до поліції.

Банки та поліція мають способи швидко зв'язуватися зі своїми іноземними колегами, щоб зупинити електронні перекази та повернути гроші. У своєму запиті на блокування транзакції та вимозі повернення грошей власники прав інтелектуальної власності повинні надати банківському консультанту всі зібрані докази того, що отриманий документ був оманливим.

Запобіжні заходи - як заявникам захистити себе

Перш за все, заявники та власники прав інтелектуальної власності можуть запровадити процедуру перевірки законності платіжних запитів. Для цього слід перевіряти електронні адреси, фізичні адреси та номери телефонів на відповідність вже наявним у списку контактів, щоб виявити можливі порушення.

Технічні протоколи, пов'язані з доменними іменами та програмним забезпеченням веб-пошти

Для власників/заявників прав інтелектуальної власності:

Domain Keys Identified Mail (DKIM)

Інтернет-стандарт, який дозволяє автентифікацію електронної пошти шляхом виявлення підроблених адрес відправника.

Sender Policy Framework (SPF)

Метод автентифікації електронної пошти, призначений для виявлення підроблених адрес відправника під час доставки електронної пошти.

Глобальний кібер-альянс надає безкоштовні інструменти та інформацію громадянам і юридичним компаніям для покращення технічної безпеки. Наприклад, [ImmuniWeb Phishing Detection Test](#) виявляє веб-сайти кіберсквотингу, тайпскваттингу і фішингу, а також підроблені акаунти в соціальних мережах. Цей інструмент допомагає захистити ваш бренд і торговельні марки, ідентифікуючи домени, які намагаються імітувати ваші, а також домени з фішинговим чи шкідливим вмістом.

Захист торговельної марки важливий, але також важливо подбати про доменне ім'я, пов'язане з нею.

Центр обміну товарними знаками (TMCH)

База даних підтверджених і зареєстрованих торговельних марок, створена ICANN, щоб допомогти власникам торговельних марок запобігти порушенням прав у системі доменних імен. Основна мета TMCH – підтримувати глобальну базу даних підтверджених торговельних марок та інформувати власників, якщо хтось має намір придбати доменне ім'я, використовуючи їхню торговельну марку.

Trademark Registry Exchange (TREx)

Послуга, розроблена Trademark Clearinghouse, яка надає додатковий рівень захисту для незареєстрованих доменних імен, що збігаються з торговельними марками, обмежуючи реєстрацію цих доменів на етапі загальної доступності.

Список захищених доменних марок (DPML)

Дозволяє власникам торговельних марок блокувати реєстрацію імен своїх марок у всіх доменах верхнього рівня, які підтримуються даним реєстром.

Превентивні заходи та навчання щодо кібератак та інших загроз

Для покращення методів роботи та управління ресурсами у підприємствах необхідно організувати сесії із запобігання та підвищення обізнаності щодо різних загроз. Це допомагає підтримувати загальні знання та інформацію про схеми шахрайства.

Нижче надаємо кілька корисних посилань щодо запобігання шахрайству з правами інтелектуальної власності:

- [Відкритий звіт Європолу про шахрайство з рахунками-фактурами, спрямоване проти власників прав інтелектуальної власності](#)
- [Вебінар EUIPO: «Остерігайтеся оманливих рахунків-фактур: дійте розумно проти шахраїв!»](#)
- [Превентивна кампанія EUIPO](#)
- [Превентивна кампанія Чеського відомства інтелектуальної власності](#)

Висновки

Шахрайські дії негативно впливають на довіру заявників та власників об'єктів права інтелектуальної власності, що ставить під загрозу інститут репутації відомств з інтелектуальної власності.

Правила, вказані у Посібнику, допоможуть не стати потерпілим від шахрайських дій у сфері інтелектуальної власності та зареєструвати свій об'єкт з мінімальними фінансовими ризиками.

Заохочуємо бути обачними з платіжними документами національних та міжнародних відомств, а також детально ознайомлюватись з повідомленнями перед тим, як здійснити переказ коштів.